

Uwagi wstępne	5
Wstęp do wydania trzeciego	8

CZĘŚĆ PIERWSZA

Geneza i zasięg konfliktu zbrojnego lat 1914-1918	9
---	---

Rozdział I. Narodziny wieku (1890-1914)

1. Nie spełnione obawy końca XIX wieku	11
2. Rewolucja naukowo-techniczna przełomu XIX i XX wieku	13
3. Stosunki demograficzne i społeczne.	17
4. Prądy społeczne i dążenia polityczne	19
5. Miejsce mocarstw europejskich w świecie w latach 1900-1914	23
6. Zmiany w układzie sił politycznych i walka o panowanie w świecie	26
7. Problem bałkański w początkach XX wieku	30

Rozdział II. Wielka wojna (1914-1918)

1. Przyczyny i charakter konfliktu	32
2. Fiasco niemieckiego planu błyskawicznego rozprawienia się z Francją	36
3. Wojna z Rosją i na Bałkanach	38
4. Nieudane próby przełamania frontu we Francji w 1916 roku	42
5. Sytuacja w państwach walczących w 1916 roku	43
6. Upadek caratu i odpadnięcie Rosji z obozu państw walczących	47
7. Sytuacja na froncie zachodnim w 1917 roku	52
8. Przystąpienie Stanów Zjednoczonych do wojny	53
9. Front włoski	54
10. Zmiana nastrojów w Niemczech w 1917 roku	55
11. Inicjatywy pokojowe roku 1917	57
12. Przewrót bolszewicki w Rosji i pokój brzeski	59
13. Załamanie państw centralnych oraz rewolucje w Austro-Węgrzech i w Niemczech	61

<i>Rozdział III. Zniszczenia i straty wojenne</i>	65
---	----

CZĘŚĆ DRUGA

<i>Europa międzywojenna (1919-1939)</i>	69
---	----

Rozdział IV. Kształtowanie się Europy powojennej (1919-1921)

1. Rozwój nastrojów i tendencji rewolucyjnych	71
2. Walka o granice i traktaty pokojowe z lat 1919-1921	76
3. Wojna grecko-turecka i pokój w Lozannie (1919-1923)	80
4. Międzynarodówki robotnicze i Liga Narodów	81

Rozdział V. Europa lat 1921-1929

1. Państwa zwycięskiej koalicji po wojnie	86
2. Państwa pokonane w wojnie.	90
3. Włochy	95
4. Państwa nowe	97
5. Powstanie Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich	101
6. Kryzys 1923 roku i jego następstwa	104
7. Odbudowa pozycji gospodarczych i politycznych Niemiec (1924-1925)	108
8. Walka o system bezpieczeństwa	110
9. Okres stabilizacji gospodarczej i politycznej (1924-1928)	112
10. Wzrost tendencji faszystowskich i autorytarnych	116
11. Ewolucja stosunków w ZSRR.	120

Rozdział VI. Wielki kryzys ekonomiczny (1929-1933) i jego następstwa

1. Przejawy kryzysu w krajach europejskich	123
2. Rewolucja narodowosocjalistyczna w Niemczech	126
3. Wpływ kryzysu na pozostałe państwa kapitalistyczne	129
4. ZSRR w dobie kryzysu ekonomicznego	134

Rozdział VII. Marsz ku wojnie (1935-1938)

1. Państwa demokratyczne wobec ekspansji państw faszystowskich	138
2. Hiszpański dramat (1936-1939)	141
3. Austria i Sudety (1938)	144
4. Gwarancje brytyjskie dla Polski	148
5. Zmiany w układzie sił politycznych w Europie w latach 1936-1939	152
6. Pakt Ribbentrop-Mołotow	158

CZĘŚĆ TRZECIA

Druga wojna światowa	161
--------------------------------	-----

Rozdział VIII. Podbój Europy przez Niemcy, ZSRR i Włochy (1939-1941)

1. Podbój i podział ziem polskich	163
2. Wojna radziecko-fińska (30 XI 1939 - 12 III 1940) i uzależnienie przez ZSRR państw bałtyckich	166
3. Wojna morska oraz zajęcie Danii i Norwegii	168
4. Podbój Belgii, Holandii, Luksemburga i Francji	169
5. „Rewolucja socjalistyczna” w krajach bałtyckich i Besarabii	174
6. Bitwa o Anglię (sierpień – wrzesień 1940)	176
7. Ekspansja Włoch w Afryce i agresja na Bałkanach	178
8. Wojna na morzach i oceanach	181
9. Plany podziału świata i nowych agresji	183

Rozdział IX. Uderzenie Niemiec na ZSRR i sytuacja w Europie do końca 1941 roku

1. Plan wojny z ZSRR (Barbarossa)	186
2. Układ sił w pierwszym okresie wojny	187
3. Przebieg działań zbrojnych do jesieni 1941 roku	191
4. Bitwa o Moskwę w 1941 roku	193
5. Powstanie koalicji antyhitlerowskiej	194
6. Mobilizacja wojenna ZSRR	196
7. Polityka niemiecka w krajach okupowanych (1939-1941)	199
8. Rozwój ruchu oporu w Europie w latach 1939-1941	202

Rozdział X. Zmagania wojenne w latach 1941-1945

1. Przekształcenie wojny z europejskiej w światową	206
2. Od Sewastopola do Stalingradu	209
3. Wojna na Morzu Śródziemnym i w Afryce Północnej (1941-1943)	212
4. Obalenie Mussoliniego i inwazja na Włochy	215
5. Bitwa w Łuku Kurskim i postępy Armii Czerwonej do końca 1943 roku	217
6. Rozwój wielkiej koalicji wojennej	219
7. Ewolucja polityki niemieckiej w krajach okupowanych	221
8. Ruch oporu w Europie w latach 1941-1944	223
9. Operacje Armii Czerwonej w pierwszej połowie 1944 roku i ich znaczenie polityczne	226
10. Lądowanie sojuszników w Normandii i wyzwolenie Francji	228
11. Nieudana próba przewrotu w Niemczech	231
12. Opanowanie Europy Środkowowschodniej przez ZSRR	234

13. Działania morskie i lotnicze w rejonie europejskim	264
14. Plany aliantów wobec Niemiec	238
15. Bezwarunkowa kapitulacja Niemiec	241
<i>Rozdział XI. Rola drugiej wojny światowej w procesach rozwojowych świata</i>	<i>244</i>
CZĘŚĆ CZWARTA	
Rozpad koalicji wojennej i powstanie dwóch bloków polityczno-wojskowych (1945-1955).	247
<i>Rozdział XII. Wychodzenie ze stanu wojny</i>	
1. Zwycięzcy i pokonani w 1945 roku	249
2. Kryzys powojenny	252
3. Przypływ fali rewolucyjnej w świecie i spór między komunistami i socjalistami o koncepcję rozwoju	256
4. Procesy zbrodniarzy i kolaborantów wojennych	258
5. Powstanie Organizacji Narodów Zjednoczonych	260
6. Polityka ZSRR w latach 1945-1947	262
7. Przejście państw zachodnich do polityki powstrzymywania ekspansji ZSRR	265
8. Podział Niemiec i Europy	268
<i>Rozdział XIII. Pierwsza faza zimnej wojny (1949-1955)</i>	
1. Odbudowa gospodarcza i militarna Europy Zachodniej	273
2. Kwestia niemiecka w latach 1949-1953	277
3. Polityka Stalina w ostatnich latach jego życia (1949-1953)	279
4. Problemy rozwojowe Wielkiej Brytanii (1949-1956)	284
5. Ewolucja sytuacji w powojennej Francji	287
6. Odrodzenie powojennych Włoch	291
7. Działalność ONZ w okresie narastania zimnej wojny (1949-1953)	295
8. Przemiany w ZSRR po śmierci Stalina (1953-1955)	297
9. Problem niemiecki w polityce ZSRR i powstanie Paktu Warszawskiego	300
CZĘŚĆ PIĄTA	
Rywalizacja dwóch bloków politycznych w latach 1956-1989.	303
<i>Rozdział XIV. Kryzys roku 1956 w Europie</i>	
1. Kraje europejskie i kryzys bliskowschodni w 1956 roku	305
2. Przemiany ideowo-polityczne w ZSRR (1955-1956)	307

3. Wydarzenia 1956 roku w Polsce	310
4. Rewolucja i kontrrewolucja na Węgrzech	311
5. Międzynarodowe aspekty kryzysu 1956 roku	314

Rozdział XV. Rywalizacja dwóch bloków politycznych w Europie w latach 1957-1976

1. Polityka ZSRR pod rządami Chruszczowa i Breżniewa	316
2. Problem niemiecki w latach 1957-1967	319
3. Państwa Europy Zachodniej	320
4. Kryzys bliskowschodni w 1967 roku i bunt młodzieży w roku 1968	321
5. Praska wiosna i jej następstwa	325
6. Sobór Watykański II	327
7. Kryzys ruchu komunistycznego i wzrost znaczenia socjaldemokratyzmu w Europie	330
8. Normalizacja stosunków w Europie Środkowej i Wschodniej	333
9. Rozwój integracji europejskiej	335
10. Europejska Wspólnota Gospodarcza w latach siedemdziesiątych	337
11. Problemy integracyjne państw obozu socjalistycznego	341

Rozdział XVI. Przemiany europejskie lat 1976-1989

1. Załamanie gospodarcze oraz osłabienie wpływów i znaczenia ZSRR (1976-1985)	344
2. Ewolucja sytuacji na Półwyspie Pirenejskim	346
3. Państwa skandynawskie	351
4. Kraje Europy Południowo-Wschodniej	355
5. Wydarzenia lat 1980-1981 w Polsce i ich następstwa	360
6. Reformy Margaret Thatcher w Anglii (1979-1990)	362
7. Postępy integracyjne w Europie Zachodniej	365
8. Kryzys ideologiczny i ewolucja polityki Watykanu	369

CZĘŚĆ SZÓSTA

Przeobrażenia lat 1989-2000	373
---------------------------------------	-----

Rozdział XVII. Rozpad bloku państw socjalistycznych

1. Spóźnione reformy Michaiła Gorbaczowa (1985-1990)	375
2. Okrągły Stół w Polsce i jego następstwa	378
3. Przeobrażenia w pozostałych krajach realnego socjalizmu	381
4. Zjednoczenie państw niemieckich i jego następstwa	387
5. Rozpad ZSRR i upadek Gorbaczowa	389
6. Powstanie Wspólnoty Niepodległych Państw	393
7. Rozpad Jugosławii i wojna w Bośni	395

8. Wojna o Kosowo (1997-1999)	398
9. Ewolucja stosunków w Europie w latach 1997-2000	404
10. Unia Europejska i NATO	411
Rozdział XVIII. Kierunki i główne trendy rozwojowe Europy XX wieku	
1. Problemy demograficzne	416
2. Rozwój wiedzy o świecie i postęp techniczny	418
3. Tendencje integracyjne	422
4. Problemy ekonomiczne	426
5. Kryzys ideologiczny i polityczny	429
6. Problemy geopolityczne	431
7. Aspekty kulturowe przemian europejskich	435
Zakończenie	441
Mapy	445
Bibliografia	449
Indeks osobowy	459